

Särskilt yttrande

Kommunstyrelsen 28 augusti 2012

§ 110 Ansvarsfördelning och finansiering av åtgärder för ny reglering av Mälaren

Miljöpartiet i Tyresö delar inte Södertörns kommunernas syn på ansvarsfördelning och finansiering av ny reglering av Mälaren.

Ärendet

Ingemar Skogö, Landshövding i Västmanland (där Länsstyrelsen är Vattenmyndighet för Norra Östersjön, där Mälaren ingår) har fått i uppdrag att biträda Forsvarsdepartementet avseende klargörande av frågor gällande ansvarsfördelning och finansiering av åtgärder för en ny reglering av Mälaren. Skogö föreslår att den som har nytta av åtgärden också ska vara med och delfinansiera.

Nyttoaspekten har delats in i fyra kategorier. Dessa handlar om nyttan av att slippa de negativa konsekvenserna av en översvämning för: 1. befintlig bebyggelse, 2. planerad bebyggelse, 3. Infrastruktur, samt 4. vattenförsörjning. Enligt förslaget ska notan delas mellan 35 kommuner samt Trafikverket.

Utöver de fyra nyttokategorier, som Skogös förslag till finansieringsfördelning bygger på, finns det flera nyttor med en utökad avbördningskapacitet och en ny reglering för Mälaren. Den nya regleringen kommer också ge bättre förutsättningar för växt- och djurliv i strandängsmiljöer. Även den mälarnära lantbruksnäringen får nytta av åtgärderna vid Slussen, då risken för översvämmade åkrar minskar.

Skogö skriver att de åtgärder som nu föreslås har en beräknad livslängd på 100 år. Det kan låta som en lång period, men den kan också bli betydligt kortare om de globala klimatförändringarna eskalerar och dagens beräkning av havsnivån är underskattad. Länsstyrelserna runt Mälaren kom förra året ut med en rapport där det konstateras att antalet saltvatteninträngningar år 2100 (inom 88 år) kommer att vara mellan 35-40 st.

Översvämningens riskerna längs Mälarens stränder är i dag oacceptabelt stora. Med ett förändrat klimat ökar riskerna ytterligare. En åtgärd som diskuteras för att nå en rimlig risknivå är att öka Mälarens avbördningskapacitet vid slussen i Stockholm och samtidigt även införa en annan reglering. Kostnaden för dessa åtgärder är uppskattad till 900 miljoner kronor. Frågan är nu vem eller vilka som bär ansvaret och ska betala?

Miljöpartiet i Tyresös uppfattning

Södertörnskommunerna har nu deklarerat att man inte tänker skriva på någon avsiktsförklaring och bidra med delfinansiering. De anser att det är en statlig angelägenhet och att staten därmed ska stå för hela finansieringen. Miljöpartiet i Tyresö har svårt att förstå argumenten som Södertörnskommunerna framställer. Man ser sin egen nytta med ny reglering – men vill inte vara med att betala.

Miljöpartiet i Tyresö ser förhållningssättet som mycket märkligt. Också utifrån perspektivet att Södertörnskommunerna vid flera tillfällen anammat principen om medfinansiering gällande infrastrukturobjekt, varför logiken haltar när man nu i frågan om att säkra ett framtida gott dricksvatten och minska risken för översvämningar, helt avvisar kommunal medfinansiering. Kan vägutbyggnader vara av större dignitet än att säkerställa vårt dricksvatten? Vi vet att nya vägar leder till ökade utsläpp och ytterligare spår på klimatbelastningen. Är nyttan av att slippa en stor översvämning diffus? Eller är man beredd att ta risken?

Miljöpartiet står för en politik som sträcker sig längre än bara en mandatperiod. Vi ser ett stort värde i att även kommande generationer kan lita på en god dricksvattenförsörjning och inte behöva riskera att få sina bostäder översvämmade. Vi stödjer också principen om att den som har nytta av en åtgärd ska vara med och betala.

Varför ska människor som bor i andra kommuner i Sverige via den statliga inkomstskatten vara med och betala för åtgärder som de inte har någon nytta av? Eller är Södertörnskommunerna också beredda att ta ansvar och betala för att kommuner runt om i landet byggt bostäder för nära vattnet?

Miljöpartiet i Tyresö ser Skogös förslag till kostnadsfördelning som rimlig, med undantag för att landstingen också skulle kunna ta ett delfinansieringsansvar, samt att staten kan ta en större del. Vårt vatten är precis som klimatfrågan en gemensam angelägenhet. Vi måste ta ett gemensamt ansvar för att förebygga och bemöta de enorma utmaningar som klimatförändringarna ställer på oss - också ekonomiskt.

Rent dricksvatten är ett fundament för god hälsa. Om Mälarens vatten blir obrukbart, innebär det stora hälsorisker och kraftiga påfrestningar på hela samhällsapparaten. Reservvattnet räcker bara några veckor – om det ransoneras. Därutöver riskerar Stockholms läns landstings infrastruktur att skadas vid eventuella översvämningar, där Gamla stans tunnelbana är mycket utsatt.

Risken för översvämning av Mälaren har Miljöpartiet i Stockholmsregionen uppmärksammat i många år. Redan innan Klimat- och sårbarhetsutredningen la sitt betänkande 2006, pekade bl.a. Miljöpartiet i Stockholms läns landsting ut klimatfrågan som ett av de absolut största hoten för en långsiktig hållbar utveckling i regionen och hela Mälardalens (inkl. Hjälmarens) avrinningsområde. Bedömningen gjordes utifrån att endast de ökade utsläppen av läkemedel och kemikalier har en sådan dignitet att de kan konkurrera med klimatfrågan, i fråga om stora hot. Den bilden kvarstår ännu idag.

Förutom riskerna för översvämning, finns risker med ett försämrat eller förstört dricksvatten på grund av ökad förekomst av humuspartiklar vid ökade flöden. Även risken för saltvatteninträngning under kraftiga torrperioder, då Mälarens vattennivå hamnar under Saltsjöns. Råvattnet kommer också att belastas av ökad förekomst av amöbor och parasiter, vilket kräver ny teknik vid vattenverken. Högre vattentemperatur kommer därutöver att sprida mer vattenburna sjukdomar.

Frågan om vårt gemensamma vatten är allt för viktig för att begravas i långbänkar eller skyttegravar. Frågan om Mälarens reglering och vårt rena dricksvatten riskerar att hamna i en ofruktbar långbänk om kommuner, landsting och stat, låser in sig var och en på sitt håll. Miljöpartiet i Tyresö ser istället vikten av att vi tar ett gemensamt ansvar.

för Miljöpartiet de Gröna i Tyresö

Marie Åkesdotter